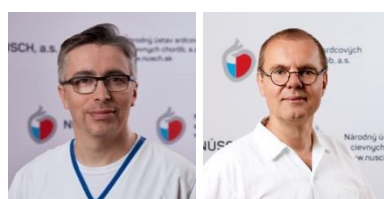

Odporúčania pre triáž pacientov na endovaskulárne výkony počas pandémie COVID-19

Doc. MUDr. Juraj Maďarič, PhD., MPH.

MUDr. Petr Vařejka, CSc.

Klinika angiológie LF UK a NÚSCH, a.s., Bratislava

Krajiny na celom svete a ich systémy zdravotníctva dnes čelia pandémie ochorenia COVID-19 a vírusu SARS-CoV-2. Komunikácia, výmena informácií medzi cievnymi špecialistami, či už v ambulanciách alebo v nemocniciach, môže v tejto situácii chrániť zdravie a životy ako pacientov s cievnymi ochoreniami, tak aj samotných zdravotníckych pracovníkov.

V reakcii na rozširujúcu sa pandémiu vypracovala odborná spoločnosť **American College of Surgeons (ACS)** klinické odporúčania zamerané na triáž pacientov indikovaných na vybrané akútne ako aj elektívne operačné resp. intervenčné cievne výkony (1). Cieľom je zabezpečenie technických, priestorových a personálnych kapacít pre starostlivosť o kriticky chorých s COVID-19. Uvedená triáž a odporúčania na možný odklad výkonov boli vytvorené pre nárast tlaku na kapacity zdravotníckych zariadení. Výber z týchto odporúčaní zameraný na endovaskulárne výkony nájdete **na webovej stránke S.A.S.**

Triáž pacientov na endovaskulárne intervencie počas pandémie COVID-19 – NÚSCH

Epidemiologická situácia v súvislosti s COVID-19 má rozdielnu dynamiku a svoje špecifiká v jednotlivých postihnutých krajinách. S ohľadom na vývoj situácie je pri rozhodovaní o liečebnom postupe potrebné individuálne posúdenie zohľadňujúce aktuálny epidemiologický stav, kapacity daného regiónu a zdravotníckeho zariadenia a predovšetkým rizikovosť jednotlivého pacienta. Pacienti s ochoreniami cievneho systému sú často prognosticky vysoko rizikovní a popri akútnych stavoch možno pri viacerých diagnózach definovať potrebnú zdravotnú starostlivosť ako neodkladnú, kedy jej výraznejšie odloženie zvyšuje riziko trvalého zdravotného poškodenia. Je v rukách aj cievnych špecialistov, aby nebol

jedným z dôsledkov COVID-19 aj nárast mozgových príhod, ruptúr aortálnych aneuryziem, akútnych obličkových zlyhaní, pľúcnych embólií, alebo končatinových amputácií v dôsledku akútnej alebo chronickej kritickej končatinovej ischémie. Na druhej strane je našou úlohou chrániť zdravotníckych pracovníkov, a tým dávať šancu čo najväčšiemu počtu pacientov.

Ponúkame preto aktuálny pohľad nášho pracoviska na možnosť odkladu endovaskulárnych výkonov pri jednotlivých najčastejších vaskulárnych diagnózach s ohľadom na súčasnú situáciu postupného nárastu pandémie a rozlišujúc COVID pozitívnych, resp. COVID suspektných a COVID negatívnych pacientov.

Tabuľka č.1: COVID-negat. pacienti – výkony, ktoré sa odporúča odložiť

Kategória	Diagnóza
1 – výkon má byť odložený	PAO DK v štádiu klaudikácií
	Unilaterálna renálna stenóza
	Unilaterálna asymptomatická karotická stenóza
	Stenóza/obliterácia a.subclavia
	Chron.venózna insuficiencia – ablácia VSM
	Stabilný hemangióm
	Asympt. aneuryzma abd.aorty, stabilná, <6cm
	Extrakcia kaválneho filtra

Tabuľka č.2: COVID-negat. pacienti – výkony, ktorých odklad má byť zvažovaný

Kategória	Diagnóza
2 – odloženie výkonu má byť zvažované	Akútna končatinová ischémia 1, 2a
	Bilat. závažná asymptomatická karotická stenóza, resp. karotická stenóza s progresiou
	Akútna symptomatická extenzívna hlboká venózná trombóza bez obrazu flegmázie
	Perif.art.ochorenie dolných končatín s výrazným pohybovým obmedzením (krátky klaudikačný interval)

Tabuľka č.3: COVID-negat. pacienti – výkony, ktoré sa neodporúča odložiť

Kategória	Diagnóza
3 – výkon nemá byť odložený	Akútna končatinová ischémia 2b
	Akútna aortálna disekcia typ B, komplexná
	Akútna extenzívna hlboká venózná trombóza s flegmáziou
	Symptomatická karotická stenóza
	Kritická končatinová ischemia
	Symptomatická aneurizma abdominálnej aorty
	Symptomatické neaortálne aneurizmy
	Bilat. renálna stenóza s progresiou renálnej insuficiencie, resp. s nekontrolovanou art.hypertenziou
	Symptomatická mezenterická ischémia
	Asympt. aneurizma infraren. abd.aorty > 60mm ženy, > 65mm muži
	Nefunkčná AV dializačná fistula
	Implantácia kaválneho filtra
Terapeutická embolizácia pre nekontrolované krvácanie	

Tabuľka č.4: COVID-pozit. pacienti – výkony, ktoré sa neodporúča odložiť

Kategória	Diagnóza
3 – výkon nemá byť odložený	Akútna končatinová ischémia 2b
	Akútna aortálna disekcia typ B, komplexná
	Akútna extenzívna hlboká venózná trombóza s flegmáziou a ohrozením končatiny bez reakcie na antikoagulačnú liečbu
	Symptomatická karotická stenóza
	Symptomatická aneurizma abdominálnej aorty / ruptúra
	Bilat. renálna stenóza s akútnou progresiou renálneho zlyhávania
	Symptomatická akútna oklúzia mezenterickej artérie
	Nefunkčná AV dializačná fistula
	Terapeutická embolizácia pre nekontrolované krvácanie u nestabilných pacientov

Literatúra:

1. American College of Surgeons (ACS). <https://www.facs.org>